

ОЦЕНКА НА СЪДЕБНАТА РЕФОРМА

Приета с решение на ВСС по Протокол № 3/19.01.2010г.

I. Съдебната реформа е политически въпрос, а стратегията за нейното реализиране е политически документ. Затова те трябва да са във фокуса на действията на политическата власт – законодателна и изпълнителна. Точно затова и основният инструмент за нейното осъществяване е ясна, концентрирана и еднозначна политическа воля. Съдебната реформа обаче се осъществява главно от действията на съдебната власт и затова нейните цели, основни насоки и конкретни мерки за осъществяването ѝ трябва да бъдат резултат от активния диалог на политиците със съдебната власт. Затова е и безспорно, че съдебната власт трябва да е основен генератор на идеи, мерки и действия в нейното съдържание. Като конституционен орган за управление на съдебната власт, ВСС е основен субект както при реализирането на реформата, така и при формулирането на бъдещите конкретни стъпки за нейното продължаване.

II. Своите идеи и предложения за мерки относно по-нататъшното реформиране на съдебната власт следва да направим въз основа на своята оценка за ефекта от досегашното ѝ осъществяване.

Има редица успешни стъпки при осъществяване на действащата Стратегия и Плана за нейното изпълнение и това ясно се вижда от приетия с решение на ВСС от 17.12.09г. съвместен междинен доклад, изготвен от ВСС съвместно с Институт “Отворено общество” и “Български институт за правни инициативи”. Някои от досегашните мерките са изпълнени и са дали своя

положителен резултат, други не са реализирани напълно, а трети се оказаха неудачни.

В контекста на направения анализ може да се направят някои по-обща изводи за по-нататъшния ход на съдебната реформа.

а/ Смятаме, че в хода на съдебната реформа е извървян дълъг път, който, макар и с променливо темпо и с недостатъчна и цялостна ефективност в постигането на заложените цели, е правилен като посока и със задоволителен ефект. В някои от приоритетните области постигнатите резултати са по-ясни и отчетливи, в други се наблюдава умерен успех, а в трети резултатите са по-скоро незадоволителни. В тази последна група са следните приоритетни области: - Борба с корупцията в съдебната власт; - Обществен образ на съдебната система; - Справедливост, бързина и ефективност на съдебното производство.

б/ Смятаме, че съдебната реформа трябва да продължи и да се задълбочи с ускорено темпо, като в обновената Стратегия и новия план за нейното осъществяване се запазят досегашните цели и приоритети, като се акцентира върху областите, в които досега достигнатите резултати са незадоволителни.

в/ Конкретните мерки за продължаване на реформата и средствата за тяхното постигане трябва да бъдат многопосочни: промени в законодателството; промени в структурата и организацията на управление на съдебната власт; усъвършенстване на правоприлагания капацитет на органите на съдебната власт и на нейното администриране; подобряване на координацията между институциите и между звената на самата съдебна система, както и подобряване на комуникацията между съдебната власт и гражданите.

г/ В краткосрочен и средносрочен план осъществяването на съдебната реформа може да бъде постигнато чрез промяна на устройственото и функционално законодателство – материално и процесуално, без да се обвързват резултатите с неизбежна промяна в Конституцията. Промяната на основния закон в частта на съдебната власт е проблем, който не трябва да се решава “на коляно” и “на парче”, а трябва да е резултат от задълбочено и всестранно обсъждане и да изразява цялостната политическа концепция за конституционен модел, съобразен с модела и нуждата от други промени в Конституцията.

III. По-конкретно анализът и предложенията на ВСС за по-нататъшния ход на съдебната реформа са следните:

1. Укрепване на професионалната квалификация на магистратите.

Тази област оценяваме като най-успешна от планираните области за развитие на настоящата съдебна стратегия: създаването, организацията и функционирането на НИП; въвеждането на задължително обучение на новопостъпили магистрати и на последваща квалификация; въвеждане на единна национална система за обучение на магистрати и на задължителни програми за обучение.

+ Необходимо е да се повиши ролята на юридическото образование във висшите училища: чрез въвеждане на единни критерии за вход и изход във висшето образование; чрез единни програми за обучение и оценка във всички юридически факултети; чрез по-пълна интеграция на преподаваните теоретични знания с придобиване на практически умения в процеса на обучение; чрез преосмисляне ролята на стажа след дипломирането и полагането на

теоретико-практически изпит за придобиване на юридическа правоспособност.

+ Нужно е да се развива капацитета на НИП не само като учебен, но и като изследователски център, като се повиши интеграцията му с правните факултети и сътрудничеството с ВСС.

+ Професионалната квалификация на действащите магистрати трябва да се основава на обективни критерии за оценка на качеството на предоставяното обучение, което да се актуализира периодично – в тази връзка е необходимо акцентиране върху обучения по Право на ЕС, както и върху обучението на съдебната администрация с цел подобряване качеството на работа с граждани.

2. Подобряване на административната дейност на съдебната власт. В тази област като умерен успех се отчитат законодателните промени и подобряването на професионалната квалификация на съдебните служители чрез програми за тяхното обучение.

+ Предстои въвеждането на стандарти и методи за създаването на мотивирани и компетентни съдебни служители;

+ Предстои въвеждането на критерии за определяне броя на съдебните служители съобразно натовареността на магистратите в съответните звена;

+ Трябва да се провежда обучение по стандарти за обслужване на граждани.

3. Подбор и назначаване на магистрати.

Положително оценяваме въвеждането на конкурсното начало при назначаване на младши съдии и прокурори, както и при първоначално заемане на длъжност, а също и условията и реда за провеждането на конкурсите. Тази област трябва да продължи да бъде приоритетна с

оглед особената важност на подбора на кадрите за подобряване на компетентността и почтеността на влизащите в съдебната система.

+ Предстои детайлизирането на системата от единни критерии за подбор на кадри;

+ Трябва да се създаде механизъм за получаване на прогностична оценка на качествата на кандидата с оглед пригодността му към длъжността, която иска да заеме.

4. Атестиране на магистрати.

В тази област отчитаме частичен успех – положително е въвеждането на критерии за оценка при придобиване статут на несменяемост, както и въвеждане на мандатност на административните ръководители. Успех е и приетата Наредба за показателите и реда при атестиране на магистрати и административни ръководители, чрез която се създаде механизъм за задълбочена и обективна система за атестация, отчитаща не само количествените, но и качествени измерители при прилагането на законовите критерии за оценка на професионалната квалификация и пригодност на магистратите.

+ Нужно е да се създадат оптимални условия за приложението на Наредбата, за да се гарантира пълна откритост и прозрачност в процеса на оценяване, както и максимална обективност в процеса на атестиране и избягване на формализма и уравниловката.

+ Възможно е обособяването на две звена в рамките на специалната комисия във ВСС по предложенията и атестирането, по отношение на кадровите въпроси за съдиите- от една страна и прокурорите и следователите – от друга. Въпреки че са

части от единна система, управлението на отделните видове магистрати разкрива особености, които засягащи кадровите въпроси, свързани с назначаване, повишаване, преместване, понижаване и освобождаване на магистратите и въпросите на тяхната атестация. Не се налага структурна промяна, изразяваща се в обособяването на два отделни органа, управляващи съда и прокуратурата. Формулата на единен орган по-добре съответства и на това, че съдът, прокуратурата и следствието трябва да останат звена на независимата съдебна власт. Извън кадровите въпроси, другите области от управлението на съдебната власт изискват единни управленски решения, които засягат всички звена на съдебната власт и именно те налагат запазване целостта на органа за управление. Такива са например, въпросите на бюджетирането, на професионална квалификация, на въвеждането на информационните технологии, дисциплинарната отговорност и т.н.

+ Следва да се разработи и приложи методика за оценка и анализ на натовареността и създаване на единни критерии за натовареност, които да въведат и качествени показатели в допълнение на статистическите данни.

+ Необходимо е да се създаде механизъм за повишаване ролята на административните ръководители: в процеса на изграждане на специализация в работата на съответните звена; в кариерното израстване на магистратите; в утвърждаването на екипния принцип на ръководство в звената на съдебната система.

5. Прилагане правото на ЕС.

В тази област се отчита напълно постигане на стратегическата цел на стратегията за съдебна реформа – присъединяването на България към ЕС. Като подходящи и доста успешни се оценяват постигнатите стандарти в областта на международноправното сътрудничество/повече при гражданските дела/ , участието на съдилищата и прокуратурата в това сътрудничество и взаимодействието със съответните европейските институции в тази насока, както и приемането на съответното законодателство в тази област. Като успешно оценяваме и извършеното транспониране на нормите на правото на ЕС в националното законодателство, вкл. и промените в Конституцията. Като особено адекватни и успешни оценяваме мерките, свързани с обучението на магистрати по различни теми от общностното право, осъществявани от НИП, както и участието в международни проекти за обучение и помощ. **Единодушни сме, че съдебната реформа и след 2009г. трябва да запази като своя приоритетна област прилагането на правото на ЕС. Конкретните мерки в тази област трябва да гарантират:**

+ Устойчива практика в оценката за съответствие на новото ни законодателство с правото на ЕС ;

+ Задълбочаване на усилията за постигане на ефективно прилагане на общностните норми.

6. Усъвършенстване структурата на съдебната власт. Сред безспорните успехи в тази област отчитаме: изграждането и функционирането на системата от административни съдилища; създаването на търговския регистър и преструктурирането на търговското правораздаване; въвеждането на частното съдебно изпълнение; създаването на специализирани екипи за разследване на някои тежки престъпления. Като по-скоро

успешна се възприема интеграцията на следствието с прокуратурата. Тази област ще продължи да бъде приоритетна в няколко насоки. Възможните мерки са следните:

+ **Усъвършенстване** капацитета на административното правораздаване: необходимо е да се извърши промяна в правомощията на ВАС като се утвърди ролята му на касационна инстанция и орган за уеднаквяване на съдебната практика – необходими са мерки за законова промяна в правилата за подсъдност и правомощията на ВКС;

+ **Обособяването** на специализирани съдилища по несъстоятелност;

+ **Относно структурните промени:**

Специфичното развитие на посттоталитарния политически модел в България след 1990г. обосновава извода, че Прокуратурата трябва да остане част от съдебната власт. Аргументът, че тя е “адвокат” на Държавата и следва да изразява нейната политика, т.е. политиката, формирана от законодателната и изпълнителната власт, не води до извода, че този “адвокат” трябва да е институционално и функционално зависим от субекта на интересите, които защитава. Точно обратното е вярно – така както и “Адвокатурата е свободна, независима и самоуправляваща се” /чл.134, ал.1 К/. Този, който защитава правата, е обособен и независим от този, когото защитава. Прокуратурата, която чрез дейността си защитава Държавата като властови субект, трябва да е обособена и независима от нея. Тази независимост е гаранция за законност, обективност и чистоплътност при защита на държавния интерес.

+ Утвърждаване ролята на следователите във фазата на предварителното производство като интегрирана част от прокуратурата;

+ Повишаване капацитета на полицейското разследване;

+ Усъвършенстване на досъдебното производство чрез законови промени за неговото времево оптимизиране, прецизиране на компетентността на разследващите органи и подобряване на координацията между тях;

+ Мерки за оптимизация в работата на прокуратурата. Нужно е ограничаване на единоначалието и централизацията на прокуратурата – главният прокурор да осъществява надзор за законност върху апелативните прокурори, а те – върху прокурорите в техните райони. Въведената със ЗСВ абсолютна централизация води до занижаване на отговорността на административните ръководители в системата. Главният прокурор следва да осъществява само методическо ръководство върху дейността на всички прокурори;

+ Специализираните екипи за разследване могат да прераснат в създаването на специализирани звена към ВКП, което в по-дългосрочен план да доведе до създаване на специализирана прокуратура за противодействие на определени в закона видове тежки престъпления/ организирана престъпност, корупция, пране на пари и т.н./;

+ Удачно е формирането на специализирани отделения в първоинстанционните съдилища за разглеждане на дела от особен обществен интерес / там, където това е необходимо и възможно/;

+ Тъй като според чл.126, ал.1 Конституцията “структурата на прокуратурата е в съответствие с тази на съдилищата” в дългосрочен план е мислимо и създаването на специализиран съд за тази категория престъпления като е мислимо тези две структури да бъдат национални – с местна подсъдност, обхващаща територията на цялата страна и със седалище София. Тази централизация ще гарантира еднакво прилагане на закона за всички такива престъпления и ще облекчи обезпечаване сигурността на работещите в тези институции;

+ Промяна в материалното наказателно законодателство. Трябва да се приеме нов, съвременен Наказателен кодекс, с осъвременяване на определени състави и декриминализация на други, за които сега се прилага чл.78а, за които да се предвиди налагането на административно-наказателна отговорност /с приемането на Административно-наказателен процесуален кодекс/. Разграничаването на ролята на контролните административни органи от тази на Прокуратурата ще доведе по повишаване функционалния им капацитет и отговорност.

+ Нужна е промяна в НПК по посока на преодоляване на формализма на предварителното производство, както и в утвърждаване ролята на съдебната фаза на процеса като основна. Следва да се укрепва капацитета на МВР, ДАНС и другите контролни органи, което да освободи Прокуратурата от несвойствената ѝ извънпроцесуална дейност, подменяща функциите и отговорностите на тези органи по разкриване на престъпленията;

+ Оптимизиране на съществуващия брой районни съдилища в зависимост от прилагането на единните

критерии за натовареност при запазване на принципа за реален достъп до правосъдие;

+ Въвеждане на категоризация на съществуващите съдилища.

7. Бюджет – ефективно управление на разходите и материална база

Всеобщо е мнението, че бюджетът на съдебната власт и обезпечаването с информационни продукти е много важно за качествено функциониране на съдебната система. Въпреки чувствителното увеличение на средствата за трудовото възнаграждение на магистратите и съдебните служители, не се отчита особен ефект върху ефективността от тяхната дейност с оглед качествено и достъпно обслужване на гражданите. Очертава се нуждата от допълнителни средства за капиталови разходи. **Очертават се следните насоки при запазване на този приоритет и в новата Стратегия:**

+ Утвърждаване на програмното бюджетирание, обвързано с резултати и показатели на изпълнението;

+ Подобряване на координацията между ВСС и МП по отношение на планирането, приемането, изпълнението и отчитането на бюджета и подобряване на капацитета им. Това разделяне на функциите между двата органа по-скоро е пречка пред ефективното бюджетирание на системата, затова в дългосрочен план може да се обмисля идеята този процес да бъде изцяло в приоритета на ВСС като орган за управление на съдебната система;

+ Разработване и приемане на цялостна стратегия относно сградния фонд;

+ Усъвършенстване и интегриране на системите за управление на съдебните дела и въвеждането и пълноценното използване на ЕИСП.

8. Борба с корупцията в съдебната власт

ВСС намира мерките по този приоритет като частично изпълнени. Положително се оценява конституционното ограничаване имунитета на магистратите, създаването на основа за етична и дисциплинарна регулация, създаването и функционирането на Инспектората към ВСС, приемането на Етичен кодекс на българските магистрати и на съдебните служители – от една страна и от друга – въвеждане на принципа на случайното разпределение на делата и изграждането на уеб-страниците на ВСС и на съдилищата и публикуването на техните актове. От друга страна отчитаме, че все още няма достатъчно ясна идентификация на факторите, които способстват за съществуването на корупция в съдебната система и за конкретните корупционни модели.

ВСС счита, че този приоритет трябва да продължи да бъде водещ и в новата Стратегия за съдебна реформа. Успешната борба с корупцията трябва да се води чрез предприемане на енергични антикорупционни мерки, които да се съчетават с мерки за повишена прозрачност в действията на съдебната власт. Усилията в тези посоки са гарант за възвръщане доверието на гражданите в съдебната власт. Конкретните мерки са примерно следните:

+ Мерки за гарантиране на независимостта на магистратите в рамките на служебната йерархия, както и на личната им сигурност и грижа за утвърждаване на ролята им в обществения живот;

+ Засилено обучение по Етичните правила за поведение на магистратите, с оглед утвърждаването им като дължима мяра за поведение на магистрата в професионалния и личния му живот и утвърждаване

на ролята на тяхното нарушаване като вид дисциплинарно нарушение;

+ Обучение относно правилата за избягване на конфликт на интереси, засилване на контрола за вярност на декларирането с оглед, както и гарантиране неотвратимостта на налаганите санкции;

+ Утвърждаване ролята на дисциплинарната практика на ВСС като инструмент за санкциониране и като превенция на бъдещи дисциплинарни нарушения чрез: изграждане на ясни критерии за съизмеримост на наложеното наказание с вида и тежестта на нарушението; правомощие на ВСС да налага всички видове дисциплинарни наказания; сроковете за търсене на дисциплинарна отговорност да текат поотделно за всеки от имащите право на предложение за налагане на санкция;

+ Подобряване на системата за случайно разпределение на делата чрез: използване на единен програмен продукт; еднакви критерии за разпределение на делата във всички съдилища; обезпечаване на невъзможност за техническа манипулация; отразяване в архива на програмата на всяка намеса; прозрачност на действията на разпределящия; адаптивност с оглед нуждите на конкретното съдебно звено; осигуряване равномерна натовареност на магистратите чрез механизъм за изравняване; систематичен мониторинг върху системата;

+ Усъвършенстване на уеб-страниците: създаване на единен електронен портал за публикуване на съдебните актове.

9. Обществен образ на съдебната система

В тази област включените в Стратегията мерки и тяхното изпълнение са дали най-слаби резултати. Като цяло доверието в съдебната власт е на изключително ниско ниво. Две от целите – политика на взаимодействие със законодателната власт и повишаване на публичността са постигнати частично, но парадоксалното е, че дори изпълнението на мерките за тяхното постигане, които поначало се оценяват като правилни, не са довели до положителен ефект върху третата стратегическа цел в тази област – повишаване на обществения имидж и доверието в съдебната система. Например, въпреки повишената публичност/ открити заседания на ВСС,/ прозрачност / създаване на Интернет страници и публикуване на решенията в Интернет, създаване на пресслужби/, както и въведената отчетност /доклади в НС/, имиджът на съдебната власт е понижен, а доверието на обществото – намалено. **Ясно е, че именно тази област остава един от основните приоритети и в нея следва да бъдат съсредоточени следващите насоки и мерки в обновената Стратегия за реформа. Решенията трябва да се търсят в няколко посоки.**

+ Нужно е да стане реален и да се задълбочава диалога с другите власти по въпросите на съдебната система. Диалогът трябва да се гради върху взаимно доверие, уважение и зачитане. Нужно е създаването на специална методика за взаимодействие между властите.

+ Важен е и начинът, по който се избират членовете на самия ВСС. Моделът на съществуването на две квоти при конституирането на ВСС е удачен. Наличието на парламентарна квота е елемент от взаимодействието между властите и един от способите за допустима превантивна намеса в работата на

съдебната власт. Положителен ефект би дала промяна в законовата регламентация на организацията и реда за избор на представителите както на съдебната, така и на парламентарната квота – официални предварително оповестени номинации и публично защитени концепции на кандидатите, предшестващи избора. Така би се постигнал ефекта на избягване на тясно партийното влияние от конкретното парламентарно мнозинство, и без въвеждането на квалифицирано мнозинство при избор на парламентарната квота. /Промяната на Конституцията и в този аспект е въпрос на по-дългосрочна визия и в контекста на цялостната политика за необходимите конституционни промени/.

+ На този етап не следва да се възприема идеята за намаляване на конституционно определения брой на изборните членове на ВСС. Сериозното управление на системата изисква сериозен кадрови капацитет – както от изборни членове, така и от администрация - още повече ако бъде възприета идеята за обособяване на отделни звена относно кадровите въпроси на съдии и прокурори.

В дългосрочен план при дискусията за нуждата и параметрите на следваща конституционна промяна е мислимо да се обсъди идеята за регламентиране на модел, предвиждащ по-малка на брой парламентарна квота в сравнение със съдебната, която да не включва магистрати, а представители на други обществени кръгове – напр. фиксиран брой представители на Адвокатурата, на научните юридически среди, защо не и един или двама публични, авторитетни представители на обществото, които не са юристи. В този ред на мисли вероятно трябва да бъде

преосмислена и идеята изискването на минимален 15-годишен юридически стаж да не важи за всички случаи. Това би позволило да бъдат избрани и магистрати с по-малък юридически стаж, но би създавало възможност и по-млади поколенчески кадри да участват в управлението на системата.

+ Доброто функциониране на ВСС изисква обсъждането и възприемането на идеята да се регламентира съществуването на два експертни високкоквалифицирани помощни органа към съвета – атестационна и дисциплинарна комисия. Първият орган би бил компетентен да играе ролята на помощните атестационни комисии относно атестирането. Може да се обсъждат различни варианти – квотен принцип на съдии, респ. на прокурори и следователи, които да са от апелативно или върховно ниво, респ. да включват пенсионирани колеги от върховните звена; възможен вариант е да се избират от действащи магистрати за срок от една календарна година, като през този период не им се възлагат дела или те са ограничени, но при запазено възнаграждение и отчитане на тази им функция по-нататък при собственото им атестиране

По отношение на дисциплинарната комисия – тя би поела функциите на дисциплинарните състави, които сега се избират сред членовете на ВСС. Това би препятствало превръщането на ВСС в дисциплинарен съд, а самият ВСС би утвърдил ролята си на управленски орган, който ще взема съответните решения по дисциплинарните преписки.

+ На този етап не следва да бъде намаляван срокът на мандата на ВСС. В конституцията е заложена идеята за “разминаване” на мандатите на

отделните органи и институции в противовес на опитите за влияние и подчиняване. Този стил трябва да бъде запазен. На всеки орган е нужно време, за да “сработи” механизмът на оптималното му функциониране. Не е оправдана смяна в момент, когато е набрана подходящата за осъществяване на функциите му инерция. Същото се отнася и за идеята за намаляване мандата на Председателите на върховните съдилища и Главния прокурор. При бъдеща конституционна промяна е мислимо по образа на КС периодично квотно обновяване на състава ВСС.

+ Необходими са следващи мерки за постигане на реална прозрачност и откритост в поведението на съдебната власт и ВСС, които да убеждават обществото, че всяко действие е извършено при спазването на ясни и точни правила, които подготвят вземането на правилното информирано решение. Колкото и да е странно, но именно повишаването на публичността позволява на обществото да види някои от негативите в работата на съдебната власт, вкл. и на ВСС. Конкретни мерки са: прилагането на приетата Наредба за показателите и реда при атестиране на магистратите; приемането на нова Единна медийна стратегия на ВСС и органите на съдебната власт; провеждането на обстойна дискусия при избор на адм. ръководители, а при по-високите нива – и на публично изслушване на кандидатите; въвеждане на явно гласуване за заемане на длъжността ”адм. ръководител”.

10. Справедливост, бързина и ефективност на съдебното производство

Изграждането на справедлив, бърз и ефективен процес е предпоставка и за нивото на общественото доверие към съдебната власт. Законодателните мерки /нови АПК, НПК, ГПК/ оценяваме като положителни стъпки, въпреки че е различна степента на положителната оценка за ефекта от тяхното прилагане. По отношение на ГПК е рано да се направи такава оценка от мониторинга, а по отношение на НПК се наблюдават изводи за неефективност на някои от процесуалните институти. Затова и преобладава мнението, че целите на този приоритет са частично постигнати.

Еднозначно е разбирането обаче, че този приоритет продължава да бъде с водещо значение и в бъдеще. Върховенството на закона като иманентна цел на всяко правораздаване, се постига чрез редица законови и организационни мерки, които адекватно да отговарят на съвременните обществени отношения, на обществените нужди и очаквания. Това върховенство се постига и чрез устойчивото изграждане на система от компетентни, мотивирани и почтени кадри, които прилагат законовата рамка. **Очертават се следните посоки и мерки:**

+ Предварителна задължителна експертна оценка за въздействието на законопроектите, които се отнасят до организацията и структурата на съдебния процес, след широко обществено и професионално обсъждане;

+ Повишаване ефективността на процеса на последващия мониторинг и оценка върху прилагането на законите;

+ Преосмисляне на инстанционността в правораздаването и създаването на ефективен механизъм който да утвърждава касационната инстанция не само като фактор за постигане на справедлив резултат от процеса по отношение на

страните, а и като гаранция на обществения интерес от защита на законността;

+ Усъвършенстване и увеличаване на своевременно предприетите действия от компетентните органи за уеднаквяване на съдебната практика, осигуряваща точно и еднакво тълкуване и прилагане на законите от съдилищата;

+ Засилване активната роля на ВСС като гарант за предприемането и осигуряването на организационни, препоръчителни и контролни мерки за наблюдение движението на делата с особен обществен интерес и преодоляване на причините за незаконосъобразното забавяне на приключването им с краен съдебен акт, както и за отстраняване на причините за незаконосъобразното връщане на наказателните дела от съдебна фаза за доразследване;

+ Провеждането на нова наказателна политика - нов , съвременен НК; промени в НК по посока на отстраняване на прекаления формализъм, въвеждане на механизми за повишаване на процесуалната дисциплина на участниците в делото и възстановяване на баланса в способите за защита интересите на подсъдим, жертва на престъплението и Държавата.